ПОДРОБЕН КОНСПЕКТ ПО ОБЩА ТЕОРИЯ НА ПРАВОТО

1. **Предмет и разграничение на „Обща теория на правото" от другите правни науки**. – *Лекция № 1*.
   - **1.1.** Какъв е предметът на Общата теория на правото? (сл. 9 + обясненията, дадени на лекцията)
   - **1.2.** Място на ОТП в системата на науките за правото. Обяснете кои са и какво представляват фундаменталните, отрасловите и специалните (приложни) правни науки.
2. **Съдържание на „Общата теория на правото"** – *въпросът е разгледан в рамките на Лекция № 1, няма да фигурира сред въпросите, които могат да бъдат изтеглени за развиване на Вашия семестриален изпит*.
3. **Понятие за право**. – *Лекция № 1*. Какво определение за правото се използва в рамките на лекционния курс? Кои са основните характеристики на правото като социален нормативен регулатор?
4. **Източници на правото**. – *Лекция № 2*.
   - **4.1.** Какво определение за източниците на правото се използва в рамките на лекционния курс? Кои са основните характеристики на източниците на правото?
   - **4.2.** Кои са основните типове източници на правото, които сме разглеждали? Сравнете основните им характеристики. Обяснете мястото на всеки от тях в съвременната българска правна система.
   - **4.3.** Видове източници на правото.
   - **4.4.** Съвременна система на източниците на българското право.
   - **4.5.** Обичаят като източник на правото (определение, елементи, съвременно значение).
   - **4.6.** Нормативни актове (определение, характеристика, видове).
   - **4.7.** Характеристика на конституцията като вид нормативен акт.
   - **4.8.** Парламентарните закони като нормативни актове (функция, характеристика, видове, процедура за приемане, съотношение между закон и кодекс).
   - **4.9.** Подзаконови НА (функция, видове НА по ЗНА).

↓ *Лекция № 3:* ↓

   - **4.10.** Международните договори като източници на правото. Понятие за МД. Защо наричаме МД „интегрирани" ИП? Основни етапи в процедурата по създаване на МД. Действие на МД като източник на вътрешното право на РБългария.

4.11. Регламентите и директивите на ЕС като източници на българското право. Основни характеристики на правната система на ЕС. Характеристики на регламентите и директивите, сравнение помежду им. Роля на регламентите и директивите във вътрешното ни право.

4.12. Задължителни тълкувателни актове на върховните съдилища.

4.13. Съдебната практика като източник на правото.

5. **Правото в системата на нормативното регулиране**. – *Лекция № 1*. Правото в системата на социалните регулатори. С кои социални регулатори сравняваме правото? Какви за основните отличия между правото и всеки от тези регулатори?
6. **Естествени права и позитивно право**. – *Лекция № 11*. Въпросът е разгледан с оглед на понятието за човешките права и тяхното отношение към субективните права. Дефинирайте и обяснете понятието „човешки права“. Основни поколения човешки права. Отношение между понятията „човешко право“ и „субективно право“. Роля на законодателството за гаранцията на човешките права.
7. **Вътрешно и международно право**. – *въпросът е разгледан в рамките на Лекции №№ 3 и 4 и няма да фигурира самосточтелно сред въпросите, които могат да бъдат изтеглени за развиване на Вашия семестриален изпит*.

NB! В частта за системата на правото въпросите са пренаредени, за да се запази логическа връзка в подредбата, според която са разглеждани в рамките на лекционния курс.

10. Система на правото. – *Лекция № 4*.

10.1. Понятие за система. Защо разглеждаме правото система. Елементи и структура на системата на правото.

8. Частно и публично право. – *Лекция № 4*.

8.1. Критерии за разграничение на частното и публичното право.

8.2. Характеристика на частното право. Частноправен метод на правно регулиране. Основни принципи на частното право.

8.3. Характеристика на публичното право. Публичноправен метод на правно регулиране. Основни принципи на публичното право.

9. Материално и процесуално право. – *Лекция № 4*. – разграничение между материалното и процесуалното право. Функции на материалното и процесуалното право. Основни материални и основни процесуални отрасли.

10. Отрасъл и институт на правото. – *Лекция № 4*.

10.1. Понятие за правен отрасъл. Понятие за обект на правно регулиране и метод на правно регулиране. Понятие за правен институт.

10.2. Основни отрасли на съвременното българско право.

11. Правни норми и правни принципи. – *Лекция № 5*.

11.1. Определение за правна норма. Характеристика на правните норми.

11.2. Структура на правната норма. Предлагани двукомпонентна и трикомпонентна структура на правната норма.

11.3. Действие на правните норми: понятие; видове действие.

11.4. Видове правни норми.

11.5. Определение за правен принцип. Характеристика на правните принципи.

11.6. Функции на правните принципи. Видове правни принципи.

11.7. Сравнение между правните норми и правниците принципи.

23. Юридически факти. – *Лекция № 6*.

23.1. Понятие за юридически факт. Характеристики на ЮФ. Правни последици на ЮФ. Място на ЮФ в структурата на ПН.

23.2. Система на ЮФ. Разграничение между юридически действия и юридически събития. Видове юридически действия и видове юридически събития.

23.3. Прости и сложни ЮФ. Еднократни ЮФ и ЮФ-състояния.

23.4. Фактически състави: понятие, характеристика и видове.

23.5. Видове ЮФ според правните им последици.

Основни въпроси на доказването – *Лекция № 9*.

23.6. Понятие за доказване в правото и основни характеристики. Съотношение между понятията юридически факти, юридическо доказване и доказателство.

23.7. Понятията „предмет на доказване“ и „тежест на доказване“.

23.8. Юридически презумпции: понятие, видове, предназначение, примери.

23.9. Юридически фикции: понятие, предназначение, примери.

12. Юридически актове. – *Лекция № 7*.

12.1. Понятие за юридически акт. Характеристика на ЮА като вид ЮФ.

12.2. Разграничение между нормативните актове, индивидуалните юридически актове и общите юридически актове.

12.3. Форма и съдържание на юридическия акт.

12.4. Юридически актове на частното право.

12.5. Юридически актове на публичното право.

25. Правонарушение. – *Лекция № 8*.

25.1. Понятие за правонарушение и елементи на правонарушението.

25.2. Характеристика на обективната страна на правонарушението.

25.3. Характеристика на субективната страна на правонарушението.

25.4. Видове правонарушения.

13. Основни видове нормативни актове – тематиката е вече обхваната в рамките на въпрос 4., *Лекции №№ 2* и 3 (въпрос 13 няма да може да бъде изтеглен самостоятелно).

14. Действие на юридическите актове – тематиката е вече обхваната в рамките на въпрос 11., *Лекция № 5* (въпрос 14 няма да може да бъде изтеглен самостоятелно).

15. Правотворчество и юридическа техника – *Лекция № 16*.

15.1. Понятие за правотворчество. Етапи на правотворческия процес. Изисквания към качеството на създаваните нормативни актове.

16. Систематизация в правото – *Лекция № 16*.

16.1. Понятията систематизация на правото, инкорпорация, консолидация и кодификация.

17. Субекти на правото – *Лекция № 12*.

17.1. Понятието правен субект – определение и обяснение.

17.2. Правосубектност – определение и елементи.

17.3. Физическото лице – определение и характеристика на правосубектността (важно е да можете да характеризирате всички отделни елементи в правосубектността на ФЛ).

17.4. Правна индивидуализация на физическите лица – понятие, елементи, функция.

17.5. Юридическо лице – определение и характеристика на правосубектността (важно е да можете да характеризирате всички отделни елементи в правосубектността на ЮЛ).

17.6. Видове ЮЛ по българското право.

17.7. Държавата като правен субект: характеристика на правосубектността. Особености.

18. Представителство между правните субекти – *Лекция № 13*.

18.1. Юридическо представителство – определение и характеристика.

18.2. Анализ на правоотношенията, възникващи при юридическо представителство.

18.3. Видове представителство.

19. Тълкуване в правото – *Лекция № 15*.

19.1. Понятието за юридическо тълкуване. Необходимост от тълкуването. Обект на тълкуването. Място на тълкуването в механизма на правоприлагането.

19.2. Способи на тълкуването: понятие за способ на тълкуване; основни способи на тълкуване, анализирани в правната теория.

19.3. Видове тълкуване (посочете примери за всеки от видовете).

20. Празноти в правото и начини за тяхното преодоляване – *Лекция № 14*.

20.1. Понятието за празнота в закона. Понятие за аналогия в правото. Видовете аналогия в правото и тяхното приложение.

21. Реализиране на правото – *Лекция № 14*.

21.1. Понятието „реализация на правото“. Основни форми на реализацията на правото. Отношение между понятията правоприлагане, правораздаване и правосъдие.

21.2. Понятие за правоприлагане. Характеристики и основни етапи.

21.3. Правораздаване и правосъдие. Понятие за правен спор. Изисквания към правосъдието в съвременната правова държава.

22. Субективно право и юридическо задължение – *Лекция № 11*.

22.1. Понятието „субективно право“ и понятието „човешко право“. Отношение помежду им.

22.2. Поколения права на човека.

22.3. Форми на субективното право (**NB!** Важно е освен да изброите формите и да обясните всяка форма, да можете и да дадете примери за всяка от формите на субективното право).

22.4. Видове субективни права.

22.5. Защита на субективните права: понятие и основни видове защита.

22.6. Злоупотреба с право: понятие и примери.

22.7. Понятието юридическо задължение: понятие и примери.

24. Правни отношения и правни връзки (правни обвързаност) – *Лекция № 10*.

24.1. Понятието „правоотношение“: определение и характеристики.
24.2. Съдържание на правоотношението: елементи и обяснение на отделните елементи.
24.3. Разграничение между правоотношенията и правните връзки (правните обвързаности според терминологията, възприета в лекционния курс).

26. Юридическа отговорност – *Лекция № 10*.

26.1. Понятието „юридическа отговорност“: определение и характеристики.
26.2. Видове юридическа отговорност. Връзка с видовете правонарушения и видовете деликтоспособност.
26.3. Характеристика на юридическата отговорност в частното право.
26.4. Характеристика на юридическата отговорност в публичното право.
26.5. Принципи при налагането и реализирането на юридическата отговорност.
26.6. Основни функции на юридическата отговорност.